

मे. मोनार्च व
मे. इन्व्हायरो रिसोर्सेस

कार्यकारी सारांश - महाराष्ट्र राज्यात पवनार (जिल्हा वर्धा) ते पत्रादेवी (जिल्हा सिंधुदुर्ग) पर्यंत महाराष्ट्र गोवा बॉर्डर सुपर कम्युनिकेशन एक्सप्रेस वे (महाराष्ट्र शक्तीपीठ द्रुतगती मार्ग) येथे बांधणे, पॅकेज - II (नांदेड ते उस्मानाबाद)

म.रा.र.वि.म.

कार्यकारी सारांश

1.0 प्रस्तावना

प्रकल्प प्रवर्तकांना (महाराष्ट्र राज्य रस्ते विकास महामंडळ मर्यादित)(म.वि.रा.रा.) विदर्भ, मराठवाडा आणि कोकण विभागातील शक्तीपीठांना जोडणाऱ्या ऍक्सेस कंट्रोल्ड सुपर कम्युनिकेशन एक्सप्रेसवेच्या विकासाची जबाबदारी सोपविण्यात आली आहे. म.म.वि.रा.रा. यांनी या एक्सप्रेसवेचे चार वेगवेगळ्या पॅकेजेसमध्ये प्रस्तावित नियोजन केले आहे, जे विदर्भ, मराठवाडा, पुणे आणि कोकण या महसूल विभागांत मोडतात, त्याप्रमाणे खालीलप्रमाणे.

पॅकेज I: पॅकेज - I ची सुरुवात वर्धा (साखळी 0+000) येथून होत असून शेवट यवतमाळ जिल्हा सीमेवर (साखळी 171+690) होतो. हा मार्ग वर्धा आणि यवतमाळ जिल्ह्यांमधून जात असून याची एकूण लांबी अंदाजे 171.690 कि.मी. आहे.

पॅकेज II: पॅकेज II ची सुरुवात नांदेड जिल्ह्याच्या सीमेपासून) साखळी 171+690) आणि उस्मानाबाद जिल्ह्याच्या सीमेपर्यंत) साखळी 439+170) होते. हा मार्ग नांदेड, हिंगोली, बीड, लातूर, परभणी आणि उस्मानाबाद जिल्ह्यांतून जातो. पॅकेज II ची एकूण लांबी अंदाजे 267.48 किमी आहे.

पॅकेज III: पॅकेज III ची सुरुवात सोलापूर जिल्ह्याच्या सीमेपासून) साखळी 439+170) आणि कोल्हापूर जिल्ह्याच्या सीमेपर्यंत) साखळी 764.080) होते. हा मार्ग उस्मानाबाद, सोलापूर, सांगली आणि कोल्हापूर जिल्ह्यांतून जातो. पॅकेज III ची एकूण लांबी अंदाजे 324.910 किमी आहे.

पॅकेज IV: पॅकेज IV ची सुरुवात सिंधुदुर्ग जिल्ह्याच्या सीमेपासून) साखळी 764.080) आणि सिंधुदुर्ग जिल्ह्यातील पात्रादेवी) साखळी 802+869) येथे समाप्त होते. हा मार्ग कोल्हापूर आणि सिंधुदुर्ग जिल्ह्यांतून जातो. पॅकेज IV ची एकूण लांबी 38.789 किमी आहे.

प्रस्तावित प्रकल्प पॅकेज - II साठी आहे: नांदेड जिल्ह्यातील करोडी गावापासून सुरुवात होऊन उस्मानाबाद जिल्ह्यातील वाणेवाडी गावापर्यंत हा मार्ग आहे. पर्यावरणीय प्रभाव मूल्यांकन (EIA) अधिसूचना दिनांक 14 सप्टेंबर 2006 व त्यानंतरच्या दुरुस्त्यांनुसार, प्रस्तावित प्रकल्प हा 'श्रेणी B1' अंतर्गत येतो व त्याचा क्रियाकलाप क्रमांक 7(f) असा आहे.

त्यानुसार, पॅकेज II साठी पूर्व पर्यावरणीय मंजूरीसाठी संदर्भाच्या अटींच्या (TOR) मागणीसाठी अर्ज सादर करण्यात आला होता. हा प्रकल्प 11 ते 15 मार्च 2025 रोजी झालेल्या 292 व्या राज्य तज्ञ मूल्यांकन समिती-1 (SEAC-1) आणि 23 एप्रिल 2025 रोजी झालेल्या एसईआयएएच्या (SEIAA) 290 व्या बैठकीत शिफारस करण्यात आला. हा प्रकल्प टीओआर ओळख क्रमांक TO25B3602MH5828334N, दिनांक 29 एप्रिल 2025 द्वारे टीओआर प्राप्त करण्यास पात्र ठरला (मूळ टीओआर ची प्रत परिशिष्ट 1 म्हणून संलग्न केली आहे)

2.0 प्रकल्प स्थान

प्रस्तावित प्रकल्प संरेखन तेरा तालुक्यांमध्ये पसरलेल्या एकूण 138 गावांमधून जातो-

23 गावे - हदगाव व अर्धापूर तालुका, नांदेड जिल्ह्यातील

25 गावे - कळमनुरी व बसमत तालुका, हिंगोली जिल्ह्यातील

30 गावे - पूर्णा, परभणी व सोनपेठ तालुका, परभणी जिल्ह्यातील

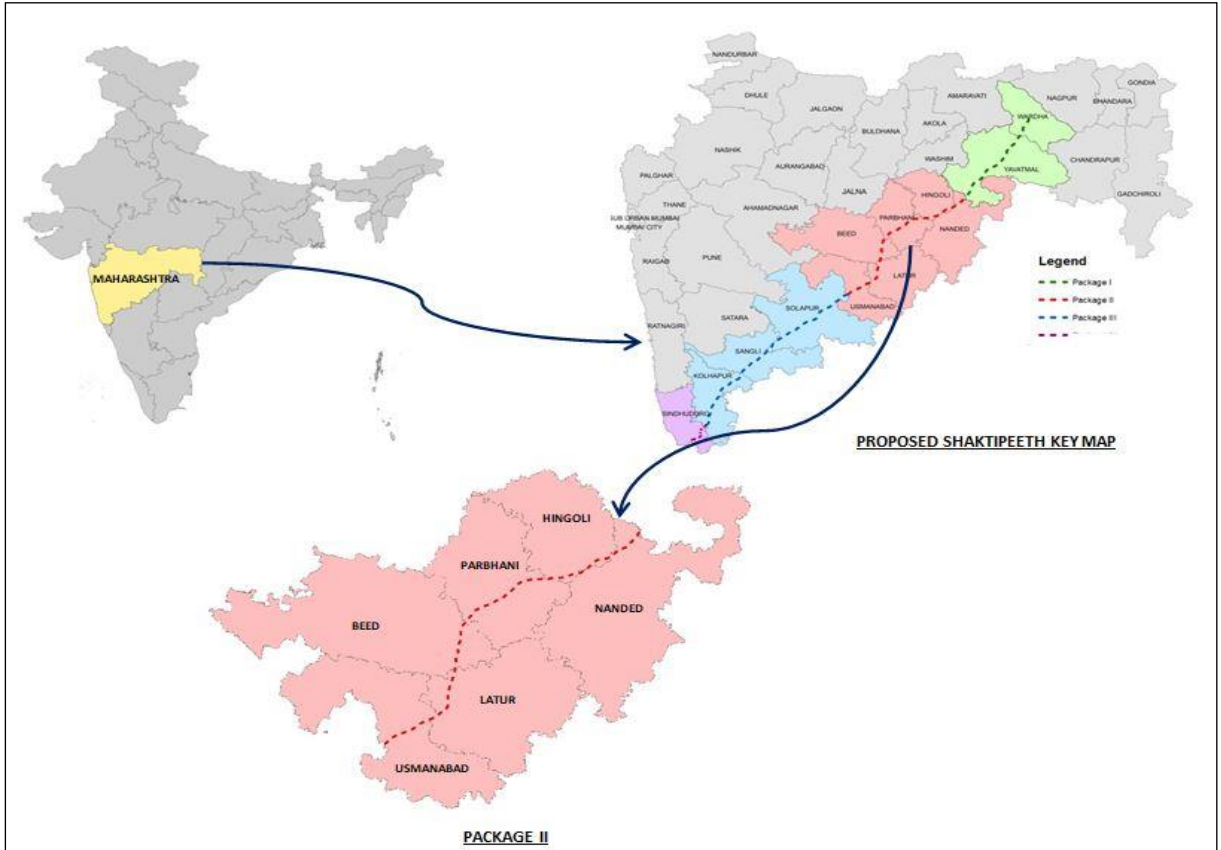
16 गावे - परळी व अंबेजोगाई तालुका, बीड जिल्ह्यातील

23 गावे - रेणापूर, लातूर व औसा तालुका, लातूर जिल्ह्यातील

18 गावे - उस्मानाबाद तालुका, उस्मानाबाद जिल्ह्यातील

प्रकल्पाचा मुख्य नकाशा **आकृती 1** मध्ये दर्शविला आहे तर प्रकल्प स्थळ व अभ्यास क्षेत्राचा टोपोशीट नकाशा **आकृती 2** मध्ये दाखवला आहे.

प्रत्येक गावातील क्षेत्रफळ आणि आणि लांबीचा तपशील **तक्ता 1** मध्ये दिलेला आहे.

आकृती 1: प्रकल्प स्थानाचा नकाशा

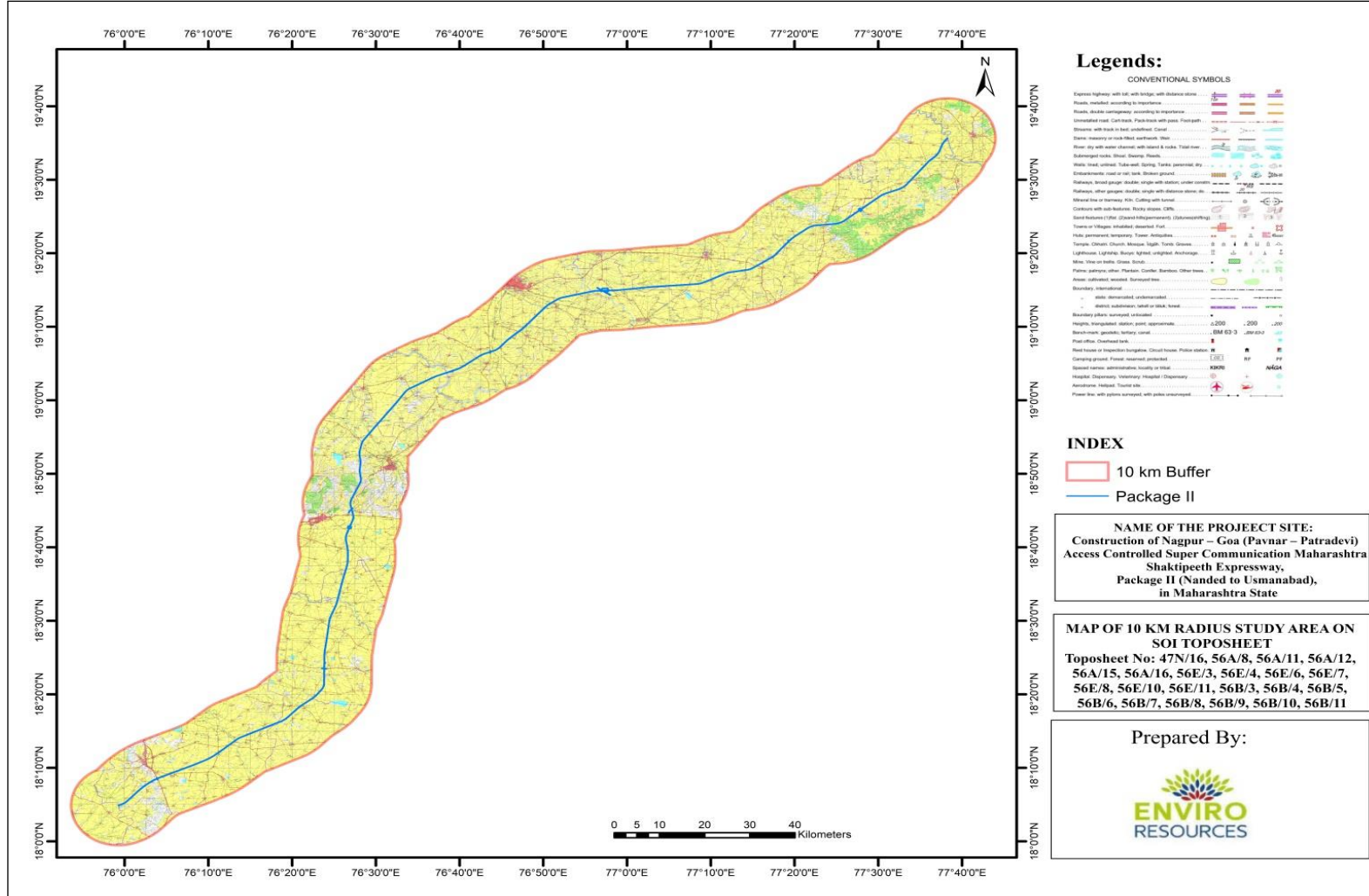

मे. मोनार्च व
मे. इन्हायरो रिसोर्सेस

कार्यकारी सारांश - महाराष्ट्र राज्यात पवनार (जिल्हा वर्धा) ते पत्रादेवी (जिल्हा सिंधुदुर्ग) पर्यंत महाराष्ट्र गोवा बॉर्डर सुपर कम्युनिकेशन एक्सप्रेस वे (महाराष्ट्र शक्तीपीठ द्रुतगती मार्ग) येथे बांधणे, पॅकेज - II (नांदेड ते उस्मानाबाद)

म.रा.र.वि.म.

आकृती 2: प्रकल्प स्थळ व अभ्यास क्षेत्राचा टोपोशीट नकाशा

मे. मोनार्च व
मे. इन्व्हायरो रिसोर्सेस

कार्यकारी सारांश - महाराष्ट्र राज्यात पवनार (जिल्हा वर्धा) ते पत्रादेवी (जिल्हा सिंधुदुर्ग) पर्यंत महाराष्ट्र गोवा बॉर्डर सुपर कम्युनिकेशन एक्सप्रेस वे (महाराष्ट्र शक्तीपीठ द्रुतगती मार्ग) येथे बांधणे, पॅकेज - II (नांदेड ते उस्मानाबाद)

म.रा.र.वि.म.

तक्ता 1: प्रत्येक गावातील भूसंपादन क्षेत्राचा तपशील

अनुक्रमांक	जिल्हा	तालुका	गावाचे नाव	प्रारंभ CH	शेवट CH
1	नांदेड	हदगाव	करोडी	171+690	173+640
2	नांदेड	हदगाव	काळेश्वर	173+640	173+875
3	नांदेड	हदगाव	वेलांब	173+875	176+150
4	नांदेड	हदगाव	उंचेगांव खु	176+150	177+115
5	नांदेड	हदगाव	अडा	177+115	178+940
6	नांदेड	हदगाव	रुई	178+940	182+410
7	नांदेड	हदगाव	पालसा	182+410	186+310
8	नांदेड	हदगाव	बरडशेवाला	186+310	186+965
9	नांदेड	हदगाव	कवण	186+965	188+830
10	नांदेड	हदगाव	बामणी	188+830	189+790
11	नांदेड	हदगाव	बामणी	189+990	190+170
12	नांदेड	हदगाव	बामणी_तांडा	189+790	189+990
13	नांदेड	हदगाव	बामणी_तांडा	190+170	190+620
14	नांदेड	हदगाव	चिंचगव्हाण	190+620	193+090
15	नांदेड	हदगाव	जगापूर	193+090	194+020
16	नांदेड	हदगाव	मनथा	194+020	197+350
17	नांदेड	हदगाव	वॉरंथ	197+350	200+750
18	नांदेड	हदगाव	जांभळ_सावळी	200+750	201+290
19	नांदेड	अर्धापूर	भोगाव	216+120	217+050
20	नांदेड	अर्धापूर	उंबरी	220+150	221+670
21	नांदेड	अर्धापूर	मालेगाव	222+400	226+940
22	नांदेड	अर्धापूर	धमदारी	224+640	224+830
23	नांदेड	अर्धापूर	देगाव खुर्द	226+940	227+150
24	हिंगोली	कळमनुरी	दाभाडी	201+290	201+900
25	हिंगोली	कळमनुरी	महालिंगी	201+900	204+020
26	हिंगोली	कळमनुरी	झुंझुनवाडी	204+020	205+570
27	हिंगोली	कळमनुरी	भाटेगाव	205+570	207+450
28	हिंगोली	कळमनुरी	जामगव्हाण_तरफ_शेवाला	207+450	208+450
29	हिंगोली	कळमनुरी	सुकलीवीर	208+450	209+720
30	हिंगोली	कळमनुरी	डोंगरकडा	209+720	211+710
31	हिंगोली	कळमनुरी	जवळ पांचाळ	211+710	214+290
32	हिंगोली	कळमनुरी	वास्फळ	214+290	216+120
33	हिंगोली	बसमत	गिरगाव	217+050	220+150
34	हिंगोली	बसमत	गिरगाव	221+670	222+400
35	हिंगोली	बसमत	पळसगांव तार्फ मलोटा	227+150	229+100
36	हिंगोली	बसमत	गुंज	229+100	229+460
37	हिंगोली	बसमत	रुज_त्राफ_सेगाव	229+460	231+740
38	हिंगोली	बसमत	सावरगाव	231+170	231+330
39	हिंगोली	बसमत	आसेगाव	231+740	232+980

मे. मोनार्च व
मे. इन्व्हायरो रिसोर्सेस

कार्यकारी सारांश - महाराष्ट्र राज्यात पवनार (जिल्हा वर्धा) ते पत्रादेवी (जिल्हा सिंधुदुर्ग) पर्यंत महाराष्ट्र गोवा बॉर्डर सुपर कम्युनिकेशन एक्सप्रेस वे (महाराष्ट्र शक्तीपीठ द्रुतगती मार्ग) येथे बांधणे, पॅकेज - II (नांदेड ते उस्मानाबाद)

म.रा.र.वि.म.

अनुक्रमांक	जिल्हा	तालुका	गावाचे नाव	प्रारंभ CH	शेवट CH
40	हिंगोली	बसमत	टाकळगाव	232+980	234+240
41	हिंगोली	बसमत	राजापूर	234+240	236+270
42	हिंगोली	बसमत	बाभुळगाव	236+270	239+850
43	हिंगोली	बसमत	पिंप चौर	239+850	239+970
44	हिंगोली	बसमत	रेणकापूर	239+970	242+280
45	हिंगोली	बसमत	लोणी Bk.	242+280	243+375
46	हिंगोली	बसमत	हयातनगर	243+375	247+960
47	हिंगोली	बसमत	जवाले खु	247+960	249+620
48	हिंगोली	बसमत	जवाले बु	249+620	25+150
49	बीड	परळी	इंजेगाव	317+550	319+480
50	बीड	परळी	पांगरी	INTERCHANGE	
51	बीड	परळी	कौठली	319+480	324+100
52	बीड	परळी	लिंबोटा	INTERCHANGE	
53	बीड	परळी	तळेगाव पाली	324+100	326+470
54	बीड	परळी	दाभी	326+470	330+455
55	बीड	परळी	कान्हेरवाडी	330+455	332+180
56	बीड	परळी	भोपला	3332+180	335+820
57	बीड	अंबेजोगाई	वरवती	335+820	339+500
58	बीड	अंबेजोगाई	पिंपळा दह्यगुडा	339+500	344+650
59	बीड	अंबेजोगाई	गिरवली आपटे	341+880	342+320
60	बीड	अंबेजोगाई	गिरवली बावणे	342+320	342+840
61	बीड	अंबेजोगाई	गीता	344+650	348+390
62	बीड	अंबेजोगाई	भरज	348+390	350+270
63	बीड	अंबेजोगाई	सायगाव	350+270	352+400
64	बीड	अंबेजोगाई	नांदगाव	352+400	355+880
65	लातूर	रेणापूर	मोरवाड	355+880	356+210
66	लातूर	रेणापूर	चाटगाव	356+210	358+480
67	लातूर	रेणापूर	मोटेगाव	358+480	358+620
68	लातूर	रेणापूर	भोकरंभ	358+480	360+500
69	लातूर	रेणापूर	दिघोल देशमुख	360+500	363+370
70	लातूर	लातूर	गंजूर	363+370	365+650
71	लातूर	लातूर	रामेश्वर	365+650	367+520
72	लातूर	लातूर	दिडेगाव	367+520	368+620
73	लातूर	लातूर	कासार जावला	368+620	371+210
74	लातूर	लातूर	ढोकी	371+210	371+710
75	लातूर	लातूर	काटगाव	371+710	373+065
76	लातूर	लातूर	मांजरी	373+065	375+570
77	लातूर	लातूर	चिंचोली बल्लाळनाथ	375+570	375+880
78	लातूर	लातूर	जातेगाव	375+880	379+580
79	लातूर	लातूर	मुरुड अकोला	379+580	383+220

मे. मोनार्च व
मे. इन्व्हायरो रिसोर्सेस

कार्यकारी सारांश - महाराष्ट्र राज्यात पवनार (जिल्हा वर्धा) ते पत्रादेवी (जिल्हा सिंधुदुर्ग) पर्यंत महाराष्ट्र गोवा बॉर्डर सुपर कम्युनिकेशन एक्सप्रेस वे (महाराष्ट्र शक्तीपीठ द्रुतगती मार्ग) येथे बांधणे, पॅकेज - II (नांदेड ते उस्मानाबाद)

म.रा.र.वि.म.

अनुक्रमांक	जिल्हा	तालुका	गावाचे नाव	प्रारंभ CH	शेवट CH
80	लातूर	लातूर	चाटा	383+220	383+300
81	लातूर	लातूर	चाटा	384+300	386+810
82	लातूर	लातूर	भोयरा	383+220	384+300
83	लातूर	लातूर	बोपला	386+810	389+600
84	लातूर	औसा	कवठा केजे	389+600	391+280
85	लातूर	औसा	नाहोली	391+280	392+930
86	लातूर	औसा	भेटा	392+930	395+450
87	लातूर	औसा	अंदोरा	395+450	399+050
88	परभणी	पूर्णा	सुरवडी	25+150	251+530
89	परभणी	पूर्णा	अहेरवाडी	251+530	254+430
90	परभणी	पूर्णा	नबाकी	254+430	255+820
91	परभणी	पूर्णा	कंठेश्वर	Interchange	
92	परभणी	पूर्णा	पिंपळगाव_बाळापूर	255+820	258+070
93	परभणी	पूर्णा	सदलापूर	258+070	260+290
94	परभणी	परभणी	उलखड	260+290	262+040
95	परभणी	परभणी	बाभळी	262+040	265+790
96	परभणी	परभणी	पिंगळी	265+790	272+000
97	परभणी	परभणी	शेंद्रा	272+000	273+050
98	परभणी	परभणी	टाकळगव्हाण	273+050	275+980
99	परभणी	परभणी	लोहगाव	275+980	279+440
100	परभणी	परभणी	जावळा	279+440	279+540
101	परभणी	परभणी	साजपूर	279+440	282+020
102	परभणी	परभणी	आंबडापूर	282+020	282+190
103	परभणी	परभणी	आंबटेकली	283+220	286+250
104	परभणी	परभणी	पोखणी नुरसिंह	286+250	289+170
105	परभणी	परभणी	दैठणा	289+170	292+020
106	परभणी	परभणी	इंदेवाडी	291+400	291+720
107	परभणी	परभणी	सालापुरी	292+020	297+740
108	परभणी	सोनपेठ	सिरोरी	297+740	297+920
109	परभणी	सोनपेठ	दोबडी तांडा (न.व)	297+740	300+190
110	परभणी	सोनपेठ	सिरसी बी.के.	300+190	300+450
111	परभणी	सोनपेठ	कान्हेगाव	300+450	304+370
112	परभणी	सोनपेठ	सायखेडा	304+370	307+270
113	परभणी	सोनपेठ	शेलगाव हटकर	307+270	307+540
114	परभणी	सोनपेठ	नरवाडी	307+540	311+230
115	परभणी	सोनपेठ	कोथळा	311+230	312+350
116	परभणी	सोनपेठ	दिघोळ इस्लामपूर	312+350	317+170
117	परभणी	सोनपेठ	धामोनी	317+170	317+550
118	उस्मानाबाद	उस्मानाबाद	निताली	399+050	404+460
119	उस्मानाबाद	उस्मानाबाद	घुग्गी	404+360	404+460

मे. मोनार्च व
मे. इन्व्हायरो रिसोर्सेस

कार्यकारी सारांश - महाराष्ट्र राज्यात पवनार (जिल्हा वर्धा) ते पत्रादेवी (जिल्हा सिंधुदुर्ग) पर्यंत महाराष्ट्र गोवा बॉर्डर सुपर कम्युनिकेशन एक्सप्रेस वे (महाराष्ट्र शक्तीपीठ द्रुतगती मार्ग) येथे बांधणे, पॅकेज - II (नांदेड ते उस्मानाबाद)

म.रा.र.वि.म.

अनुक्रमांक	जिल्हा	तालुका	गावाचे नाव	प्रारंभ CH	शेवट CH
120	उस्मानाबाद	उस्मानाबाद	लासोना	404+460	407+460
121	उस्मानाबाद	उस्मानाबाद	सांगवी	407+460	409+460
122	उस्मानाबाद	उस्मानाबाद	कामेगाव	409+460	412+040
123	उस्मानाबाद	उस्मानाबाद	चिखली	412+040	416+820
124	उस्मानाबाद	उस्मानाबाद	महालिंगी	416+820	417+760
125	उस्मानाबाद	उस्मानाबाद	बारमगाव बा.के.	417+760	420+230
126	उस्मानाबाद	उस्मानाबाद	मेडसिंगा	420+230	423+120
127	उस्मानाबाद	उस्मानाबाद	देवळाली	423+120	425+290
128	उस्मानाबाद	उस्मानाबाद	देवळाली	425+540	425+830
129	उस्मानाबाद	उस्मानाबाद	उस्मानाबाद ग्रामीण	425+290	425+540
130	उस्मानाबाद	उस्मानाबाद	शेकापूर	425+830	428+730
131	उस्मानाबाद	उस्मानाबाद	वडगाव	INTERCHANGE	
132	उस्मानाबाद	उस्मानाबाद	गावसूद	428+730	432+000
133	उस्मानाबाद	उस्मानाबाद	वारवंती	432+000	432+430
134	उस्मानाबाद	उस्मानाबाद	पोहनार	432+430	435+280
135	उस्मानाबाद	उस्मानाबाद	बेगडा	435+280	436+500
136	उस्मानाबाद	उस्मानाबाद	सुर्डी	436+500	439+170

स्रोत: मोनार्च द्वारे जमीन रेकॉर्ड

3.0 प्रकल्प वर्णन

प्रस्तावित प्रकल्पाची ठळक वैशिष्ट्ये खाली तक्ता 2 मध्ये दिली आहेत.

तक्ता 2: ठळक वैशिष्ट्ये

1	एकूण लांबी	287.030 किमी
2	राज्य	महाराष्ट्र
3	जिल्हा	नांदेड, हिंगोली, परभणी, बीड, लातूर आणि उस्मानाबाद
4	तालुके	प्रस्तावित सरिखन हदगाव, कळमनुरी, अर्धापूर, बसमत, पूर्णा, परभणी, सोनपेठ, परळी, अंबेजोगाई, रेणापूर, लातूर, औसा, उस्मानाबाद आणि तुळजापूर तालुक्यातून जाणार आहे. म्हणजे 14 तालुके
5	भूप्रदेश	बहुतेक भाग सपाट, काही ठिकाणी रोलिंग प्रदेश
6	Seismic Zone	II as per IS 1893 (Part 1) : 2002 नुसार
7	जमिनीचा वापर	सरिखन सपाट आणि रोलिंग भूभागातून जात आहे. सरिखनामध्ये मुख्यतः जमीन वापर हा कृषी जमीन वापर आहे.
8	रस्त्याची रुंदी (RoW)	जंगलेतर भागासाठी 100 मीटर आणि जंगल भागासाठी 60 मीटर, 3+3 लेन

मे. मोनार्च व
मे. इन्व्हायरो रिसोर्सेस

कार्यकारी सारांश - महाराष्ट्र राज्यात पवनार (जिल्हा वर्धा) ते पत्रादेवी (जिल्हा सिंधुदुर्ग) पर्यंत महाराष्ट्र गोवा बॉर्डर सुपर कम्युनिकेशन एक्सप्रेस वे (महाराष्ट्र शक्तीपीठ द्रुतगती मार्ग) येथे बांधणे, पॅकेज - II (नांदेड ते उस्मानाबाद)

म.रा.र.वि.म.

9	भूसंपादनाचे एकूण क्षेत्र	एकूण जमीन अधिग्रहण: 3145.02 हेक्टर सरकारी जमीन: 31.76 हेक्टर खाजगी जमीन: 3073.26 हेक्टर वनजमीन: नाही (स्रोत: मॉनार्च द्वारे जमीन नोंदी)																																				
10	मुख्य कॅरेजवे (प्रस्तावित/प्रस्तावित)	3+3 लेन विभाजित मार्ग																																				
11	इंटरचेंज	येथे 7 स्थानांवर::																																				
		IC05	224+770	अर्धापूर - परभणी राष्ट्रीय महामार्ग (NH61)																																		
		IC06	257+930	जालना - नांदेड द्रुतगती मार्ग																																		
		IC07	287+095	परभणी - गंगाखेड (दैठणा) रोड (MDR)																																		
		IC08	323+270	परळी - बीड राष्ट्रीय महामार्ग																																		
		IC09	351+100	वरपगाव - लातूर																																		
		IC10	381+480	मुरुड लातूर रोड राष्ट्रीय महामार्ग (NH63)																																		
		IC11	428+550	उस्मानाबाद - तुळजापूर राष्ट्रीय महामार्ग (NH53)																																		
12	संरचनांची संख्या	<table><tr><th>तपशील</th><th>संख्या</th></tr><tr><td>मोठे पूल</td><td>6</td></tr><tr><td>लहान पूल</td><td>29</td></tr><tr><td>बॉक्स कल्व्हर्ट्स</td><td>176</td></tr><tr><td>कालवा क्रॉसिंग</td><td>64</td></tr><tr><td>कल्व्हर्ट (पोर्टल प्रकार)</td><td>18</td></tr><tr><td>CUP/PUP</td><td>185</td></tr><tr><td>उड्डाणपूल</td><td>30</td></tr><tr><td>LVUP</td><td>95</td></tr><tr><td>MJB</td><td>6</td></tr><tr><td>MNB</td><td>29</td></tr><tr><td>पुलांवरील रस्ता (ROB चे)</td><td>6</td></tr><tr><td>उपयोगिता बॉक्स</td><td>53</td></tr><tr><td>व्हायडक्ट</td><td>2</td></tr><tr><td>VOP</td><td>12</td></tr><tr><td>VUP</td><td>30</td></tr><tr><td>एकूण</td><td>706</td></tr></table>			तपशील	संख्या	मोठे पूल	6	लहान पूल	29	बॉक्स कल्व्हर्ट्स	176	कालवा क्रॉसिंग	64	कल्व्हर्ट (पोर्टल प्रकार)	18	CUP/PUP	185	उड्डाणपूल	30	LVUP	95	MJB	6	MNB	29	पुलांवरील रस्ता (ROB चे)	6	उपयोगिता बॉक्स	53	व्हायडक्ट	2	VOP	12	VUP	30	एकूण	706
तपशील	संख्या																																					
मोठे पूल	6																																					
लहान पूल	29																																					
बॉक्स कल्व्हर्ट्स	176																																					
कालवा क्रॉसिंग	64																																					
कल्व्हर्ट (पोर्टल प्रकार)	18																																					
CUP/PUP	185																																					
उड्डाणपूल	30																																					
LVUP	95																																					
MJB	6																																					
MNB	29																																					
पुलांवरील रस्ता (ROB चे)	6																																					
उपयोगिता बॉक्स	53																																					
व्हायडक्ट	2																																					
VOP	12																																					
VUP	30																																					
एकूण	706																																					
13	पावसाचे पाणी गोळा करणे आणि साठवणे यंत्रणा (रेन वॉटर हार्वेस्टिंग)	पावसाच्या पाण्याचे संग्रहण IRC: SP: 50-2013 आणि मंत्रालयाच्या परिपत्रक क्रमांक NHA/TIC/VIP Ref/2012, दिनांक 26 ऑक्टोबर 2015 नुसार केले जाईल.																																				

मे. मोनार्च व
मे. इन्व्हायरो रिसोर्सेस

कार्यकारी सारांश - महाराष्ट्र राज्यात पवनार (जिल्हा वर्धा) ते पत्रादेवी (जिल्हा सिंधुदुर्ग) पर्यंत महाराष्ट्र गोवा बॉर्डर सुपर कम्युनिकेशन एक्सप्रेस वे (महाराष्ट्र शक्तीपीठ द्रुतगती मार्ग) येथे बांधणे, पॅकेज - II (नांदेड ते उस्मानाबाद)

म.रा.र.वि.म.

14	टोल प्लाझा	या मार्गासाठी क्लोज्ड लूप पद्धत अंगीकारली आहे. प्रवेश बिंदूवर टोल टोकन जारी किंवा वाहन नोंदणी केली जाईल आणि बाहेर पडण्याच्या बिंदूवर प्रवासाच्या अंतरानुसार फास्टॅगद्वारे टोल कपात केली जाईल.
15	बांधकाम कालावधी	36 महिने
16	रोजगार	बांधकाम टप्प्यात व्यवस्थापन आणि पर्यवेक्षी कर्मचाऱ्यांसह 1500 कर्मचारी
17	एकूण भांडवली खर्च (LA आणि युटिलिटी शिफ्टिंग, इ.)	28733.54 कोटी रुपये
18	पुनर्वसन आणि पुनर्व्यवस्थाना (R&R) योजना	पुनर्वसन आणि पुनर्स्थापना योजना महाराष्ट्र राज्य महामार्ग अधिनियम, 1955 च्या तरतुदीनुसार अंमलात आणली जाईल. महाराष्ट्र राज्य महामार्ग अधिनियमातील R&R तरतुदी 2013 च्या "वाजवी मोबदला आणि पारदर्शकता जमीन अधिग्रहण, पुनर्वसन आणि पुनर्स्थापना अधिनियम" चा पाया आहेत. यासाठीचा अंदाजित खर्च जमीन अधिग्रहण खर्चात आधीच समाविष्ट करण्यात आला आहे.

प्रस्तावित संरेखनाचा ठराविक क्रॉस-सेक्शन **आकृती 3** मध्ये दाखवल्याप्रमाणे आहे.

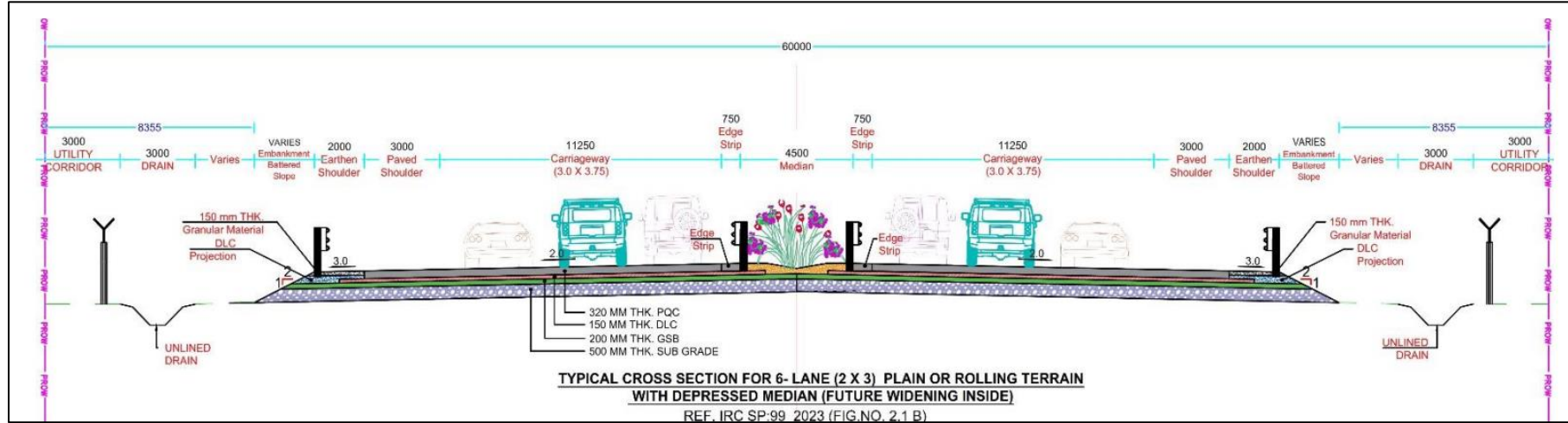
मे. मोनार्च व
मे. इन्हायरो रिसोर्सेस

कार्यकारी सारांश - महाराष्ट्र राज्यात पवनार (जिल्हा वर्धा) ते पत्रादेवी (जिल्हा सिंधुदुर्ग) पर्यंत महाराष्ट्र गोवा बॉर्डर सुपर कम्युनिकेशन एक्सप्रेस वे (महाराष्ट्र शक्तीपीठ द्रुतगती मार्ग) येथे बांधणे, पॅकेज - II (नांदेड ते उस्मानाबाद)

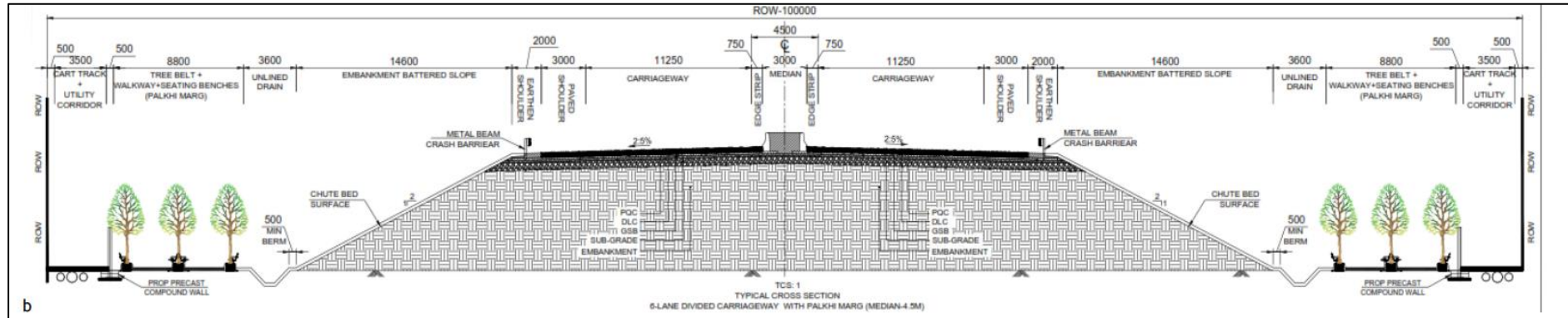

म.रा.र.वि.म.

For 6 Lane - Forest Area

For 6 Lane - Non Forest Area

आकृती 3: ठराविक प्रस्तावित संरेखनाचा क्रॉस सेक्शन

मे. मोनार्च व
मे. इन्व्हायरो रिसोर्सेस

कार्यकारी सारांश - महाराष्ट्र राज्यात पवनार (जिल्हा वर्धा) ते पत्रादेवी (जिल्हा सिंधुदुर्ग) पर्यंत महाराष्ट्र गोवा बॉर्डर सुपर कम्युनिकेशन एक्सप्रेस वे (महाराष्ट्र शक्तीपीठ द्रुतगती मार्ग) येथे बांधणे, पॅकेज - ॥ (नांदेड ते उस्मानाबाद)

म.रा.र.वि.म.

स्रोत: म.रा.र.वि.म. आणि मोनार्च (डीपीआर सल्लागार)

मे. मोनार्च व
मे. इन्व्हायरो रिसोर्सेस

कार्यकारी सारांश - महाराष्ट्र राज्यात पवनार (जिल्हा वर्धा) ते पत्रादेवी (जिल्हा सिंधुदुर्ग) पर्यंत महाराष्ट्र गोवा बॉर्डर सुपर कम्युनिकेशन एक्सप्रेस वे (महाराष्ट्र शक्तीपीठ द्रुतगती मार्ग) येथे बांधणे, पॅकेज - II (नांदेड ते उस्मानाबाद)

म.रा.र.वि.म.

प्रकल्पाचे वेळापत्रक आणि किंमत	:	प्रस्तावित प्रकल्पाला पर्यावरणीय मंजूरी (EC) आणि इतर कायदेशीर मंजुर्यानंतर 30 महिन्यांच्या कालावधीत पूर्ण करण्याचे नियोजन आहे. प्रकल्पाचा अंदाजित खर्च 28733.54. कोटी रुपये आहे. प्रस्तावित प्रकल्पासाठी पर्यावरण संरक्षणावरील अंदाजित बजेट अंदाजे 450 कोटी रुपये आहे.
संसाधनआवश्यकता		
जमीन	:	प्रस्तावित प्रकल्प ~3145.02 हेक्टर क्षेत्रफळाच्या एकूण जमिनीवर कार्यान्वित केला जाईल जो म.रा.र.वि.म., महाराष्ट्र सरकार द्वारे संपादित केला जात आहे. घरगुती वापरासाठी लागणारे पाणी अंदाजे 0.68 घन मीटर/दिवस (म्हणजेच 1500 कामगारांसाठी 45 लीटर प्रति व्यक्ती प्रति दिवस) इतके असेल. धूळ नियंत्रण आणि बांधकामाच्या कामांसाठी अतिरिक्त अंदाजे 13380 घन
पाणी	:	मीटर/दिवस पाण्याची आवश्यकता असेल. हे पाणी अधिकार क्षेत्र असलेल्या प्राधिकरणांच्या परवानगीने जवळपासच्या पृष्ठभागावरील पाण्याच्या स्रोतांमधून, जसे की पेनगंगा नदी, कयाधू नदी, पूर्णा नदी, गोदावरी नदी, मांजरा नदी आणि तिरणा नदी यांच्याकडून उपलब्ध करून दिले जाईल.
पॉवर (वीज)	:	LSD D.G संच ऑनसाइट बांधकाम आणि कामगार शिबिरांसाठी, जेथे ग्रीड पुरवठा उपलब्ध नसेल तेथे विजेसाठी वापरला जाईल.
रोजगार	:	प्रस्तावित प्रकल्पासाठी अंदाजे 1500 मनुष्यबळ अपेक्षित आहे

4.0 पर्यावरणाचे वर्णन

पर्यावरणीय प्रभाव मूल्यांकन (ईआयए) मार्गदर्शक सूचना, रस्ते (मोईएफ&सीसी, फेब्रुवारी 2010) नुसार, दुय्यम माहिती संकलनासाठी प्रस्तावित मार्गापासून 15 किमी त्रिज्येच्या परिसराला अभ्यास क्षेत्र म्हणून विचारात घेण्यात आले. प्राथमिक माहिती प्रस्तावित मार्गाच्या दोन्ही बाजूंनी 500 मीटर अंतरातून संकलित करण्यात आली. मार्च 2024 ते मे 2024 या कालावधीत पार्श्वभूमी पर्यावरणीय निरीक्षण करण्यात आले.

भूप्रकृती, जमिनीचा वापर आणि वर्गीकरण:

प्रकल्प स्थळाभोवतीचा प्रदेश बहुतेक सपाट आहे, तर काही ठिकाणी डोंगराळ आहे.

अभ्यास क्षेत्रातील जमिनीचा वापर आणि जमिनीचे आच्छादन बहु-वर्णात्मक सॅटेलाइट इमेजरीच्या आधारे विश्लेषण केले असता, शेती हा जमिनीच्या वापराचा सर्वात मोठा वर्ग आहे, जो एकूण क्षेत्राच्या 82% (5659.63 चौ. किमी) इतका आहे. त्यानंतर बिल्ट-अप (बांधकाम) क्षेत्र 3.59% (248.01 चौ. किमी) आणि सर्वात कमी वापराचा वर्ग म्हणजे पाण्याची साधने 0.68% (46.95 चौ. किमी) आहे.

जमिनीच्या आच्छादनाच्या वर्गीकरणात, ओसाड/नापीक जमीन हा मुख्य वर्ग आहे, जो 13.61% (939.37 चौ. किमी) इतका आहे. त्यानंतर जंगलाचे आच्छादन 0.11% (7.90 चौ. किमी) इतके आहे. तसेच, "पाण्याची साधने" ही एक वैशिष्ट्यपूर्ण आच्छादन श्रेणी आहे, ज्यात नदी/नाले जमिनीचे आच्छादन म्हणून

मे. मोनार्च व
मे. इन्व्हायरो रिसोर्सेस

कार्यकारी सारांश - महाराष्ट्र राज्यात पवनार (जिल्हा वर्धा) ते पत्रादेवी (जिल्हा सिंधुदुर्ग) पर्यंत महाराष्ट्र गोवा बॉर्डर सुपर कम्युनिकेशन एक्सप्रेस वे (महाराष्ट्र शक्तीपीठ द्रुतगती मार्ग) येथे बांधणे, पॅकेज - II (नांदेड ते उस्मानाबाद)

म.रा.र.वि.म.

आणि तलाव/धरण/तलाव/नहर जमिनीचा वापर म्हणून गणले जाते, जे 0.68% (46.95 चौ. किमी) एवढे आहे.

माती - अभ्यास क्षेत्रातील वीस (31) ठिकाणी मातीच्या गुणवत्तेचे परीक्षण केले गेले. मातीचे काही महत्वाचे मापदंड खालील तक्त्यामध्ये सारांशित केले आहेत;

मापदंड	मूल्य
pH	7.2-8.64
नायट्रोजन मिलीग्राम/किलोग्राम	80.8-101.5
फॉस्फरस मिलीग्राम/किलोग्राम	23.43- 52.7
पोटॅशियम मिलीग्राम/किलोग्राम	37.07-56.18
सेंद्रिय कार्बन %	0.2-1.9

ICAR द्वारे मातीच्या गुणवत्तेच्या रासायनिक वर्गीकरणानुसार, अभ्यास क्षेत्रातील माती मध्यम ते उच्च उत्पादनक्षम आहे, तर टंडन H.L.S द्वारे मातीच्या सुपीकतेच्या पातळीनुसार, अभ्यासातील माती उच्च सुपीक श्रेणीत वर्गीकृत केली जाऊ शकतात.

हवेची गुणवत्ता - अभ्यास क्षेत्रातील PM₁₀, PM_{2.5}, NO_x, SO₂, CO सारख्या मापदंडा साठी एकतीस (31) ठिकाणी सभोवतालच्या हवेच्या गुणवत्तेचे परीक्षण केले गेले.

मापदंड		A1	A2	A3	A4	A5	A6	A7	A8	A9	A10
PM _{2.5} (µg/m ³)	किमान	20.80	21.43	22.48	22.85	19.05	18.89	18.36	16.71	19.42	24.68
	कमाल	43.52	49.24	41.62	41.05	48.63	42.34	48.75	40.15	49.72	47.26
	सरासरी	32.16	35.34	32.05	31.95	33.84	30.62	33.56	28.43	34.57	35.97
	98 पर्सेंटाईल	42.65	48.26	40.79	40.23	47.66	41.49	47.78	39.35	48.73	46.31
PM ₁₀ (µg/m ³)	किमान	49.38	47.22	49.32	46.12	48.52	43.35	44.12	47.47	49.24	45.61
	कमाल	91.27	89.35	90.68	92.61	91.25	89.39	91.27	87.36	90.27	89.57
	सरासरी	70.33	68.29	70.00	69.37	69.89	66.37	67.70	67.42	69.76	67.59
	98 पर्सेंटाईल	89.44	87.56	88.87	90.76	89.43	87.60	89.44	85.61	88.46	87.78
SO ₂ (µg/m ³)	किमान	6.85	5.26	4.69	5.48	5.78	4.3	4.53	4.36	6.75	5.63
	कमाल	42.09	38.62	41.62	38.58	40.67	36.34	31.67	42.75	39.62	32.37
	सरासरी	24.47	21.94	23.16	22.03	23.23	20.32	18.10	23.56	23.19	19.00
	98 पर्सेंटाईल	41.25	37.85	40.79	37.81	39.86	35.61	31.04	41.90	38.83	31.72
NO _x (µg/m ³)	किमान	6.35	5.34	4.8	2.36	5.8	3.62	6.9	2.77	3.16	4.58
	कमाल	39.74	42.62	43.51	45.85	49.77	41.02	50.3	40.25	45.05	47.67
	सरासरी	23.05	23.98	24.16	24.11	27.79	22.32	28.60	21.51	24.11	26.13
	98 पर्सेंटाईल	38.95	41.77	42.64	44.93	48.77	40.20	49.29	39.45	44.15	46.72
CO (mg/m ³)	किमान	0.35	0.21	0.39	0.38	0.42	0.28	0.34	0.4	0.33	0.29
	कमाल	1.35	1.17	1.65	1.25	1.25	0.98	1.05	1.24	1.18	1.15
	सरासरी	0.85	0.69	1.02	0.82	0.84	0.63	0.70	0.82	0.76	0.72
	98 पर्सेंटाईल	1.32	1.15	1.62	1.23	1.23	0.96	1.03	1.22	1.16	1.13

मे. मोनार्च व
मे. इन्व्हायरो रिसोर्सेस

कार्यकारी सारांश - महाराष्ट्र राज्यात पवनार (जिल्हा वर्धा) ते पत्रादेवी (जिल्हा सिंधुदुर्ग) पर्यंत महाराष्ट्र गोवा बॉर्डर सुपर कम्युनिकेशन एक्सप्रेस वे (महाराष्ट्र शक्तीपीठ द्रुतगती मार्ग) येथे बांधणे, पॅकेज - II (नांदेड ते उस्मानाबाद)

म.रा.र.वि.म.

मापदंड		A11	A12	A13	A14	A15	A16	A17	A18	A19	A20
PM _{2.5} (µg/m ³)	किमान	20.67	15.53	18.65	19.59	21.37	18.67	18.22	19.36	18.95	15.31
	कमाल	41.52	47.28	42.17	49.65	43.75	40.34	49.47	48.34	40.56	40.36
	सरासरी	31.10	31.41	30.41	34.62	32.56	29.51	33.85	33.85	29.76	27.84
	98 पर्सेंटाईल	40.69	46.33	41.33	48.66	42.88	39.53	48.48	47.37	39.75	39.55
PM ₁₀ (µg/m ³)	किमान	47.61	50.78	50.37	45.85	45.27	46.14	52.37	43.12	49.87	46.58
	कमाल	90.23	95.62	87.78	86.25	90.58	89.22	88.08	86.58	88.58	93.39
	सरासरी	68.92	73.20	69.08	66.05	67.93	67.68	70.23	64.85	69.23	69.99
	98 पर्सेंटाईल	88.43	93.71	86.02	84.53	88.77	87.44	86.32	84.85	86.81	91.52
SO ₂ (µg/m ³)	किमान	5.85	6.53	4.62	5.78	4.75	5.47	6.07	3.98	4.56	3.92
	कमाल	31.63	32.33	31.57	40.01	28.88	36.22	29.37	33.24	31.22	26.54
	सरासरी	18.74	19.43	18.10	22.90	16.82	20.85	17.72	18.61	17.89	15.23
	98 पर्सेंटाईल	31.00	31.68	30.94	39.21	28.30	35.50	28.78	32.58	30.60	26.01
NO _x (µg/m ³)	किमान	5.62	4.28	3.89	4.64	5.28	4.89	2.23	4.8	2.07	4.26
	कमाल	42.7	48.77	46.23	41.7	42.65	51.83	44.61	47.74	49.06	51.08
	सरासरी	24.16	26.53	25.06	23.17	23.97	28.36	23.42	24.77	25.57	26.17
	98 पर्सेंटाईल	41.85	47.79	45.31	40.87	41.80	50.79	43.72	46.79	48.08	50.06
CO (mg/m ³)	किमान	0.3	0.36	0.39	0.44	0.42	0.5	0.75	0.34	0.37	0.21
	कमाल	1.29	1.21	1.19	1.19	1.14	1.2	1.17	1.8	1.12	1.01
	सरासरी	0.80	0.79	0.79	0.82	0.78	0.85	0.96	1.07	0.75	0.61
	98 पर्सेंटाईल	1.26	1.19	1.17	1.17	1.12	1.18	1.15	1.76	1.10	0.99

मापदंड		A21	A22	A23	A24	A25	A26	A27	A28	A29	A30	A31
PM _{2.5} (µg/m ³)	किमान	21.87	20.52	21.76	19.65	18.7	18.24	20.48	16.57	18.34	22.68	20.67
	कमाल	44.27	46.22	48.62	46.33	48.23	45.34	46.88	44.15	45.72	49.71	40.33
	सरासरी	33.07	33.37	35.19	32.99	33.47	31.79	33.68	30.36	32.03	36.20	30.50
	98 पर्सेंटाईल	43.38	45.30	47.65	45.40	47.27	44.43	45.94	43.27	44.81	48.72	39.52
PM ₁₀ (µg/m ³)	किमान	50.05	47.12	51.32	48.75	48.3	46.52	45.75	47.98	51.35	46.32	47.64
	कमाल	88.58	94.28	91.58	93.58	94.02	90.61	89.24	88.51	87.58	88.13	87.58
	सरासरी	69.32	70.70	71.45	71.17	71.16	68.57	67.50	68.25	69.47	67.23	67.61
	98 पर्सेंटाईल	86.81	92.39	89.75	91.71	92.14	88.80	87.46	86.74	85.83	86.37	85.83
SO ₂ (µg/m ³)	किमान	6.20	5.72	4.43	5.32	6.78	4.26	4.47	4.78	6.75	5.26	5.97
	कमाल	43.03	37.62	42.62	40.58	39.67	35.34	32.67	41.7	38.54	34.31	31.64
	सरासरी	24.62	21.67	23.53	22.95	23.23	19.80	18.57	23.24	22.65	19.79	18.81
	98 पर्सेंटाईल	42.17	36.87	41.77	39.77	38.88	34.63	32.02	40.87	37.77	33.62	31.01
NO _x (µg/m ³)	किमान	6.05	5.37	4.68	2.54	5.9	3.32	6.86	2.42	3.6	4.84	5.75
	कमाल	39.85	42.64	43.12	45.85	49.57	41.75	50.37	40.22	45.87	47.62	42.16
	सरासरी	22.95	24.01	23.90	24.20	27.74	22.54	28.62	21.32	24.74	26.23	23.96
	98 पर्सेंटाईल	39.05	41.79	42.26	44.93	48.58	40.92	49.36	39.42	44.95	46.67	41.32
CO (mg/m ³)	किमान	0.29	0.22	0.37	0.32	0.47	0.28	0.38	0.58	0.65	0.31	0.41
	कमाल	1.45	1.3	1.85	1.21	1.22	0.88	1.04	1.26	1.15	1.1	1.25

मे. मोनार्च व
मे. इन्व्हायरो रिसोर्सेस

कार्यकारी सारांश - महाराष्ट्र राज्यात पवनार (जिल्हा वर्धा) ते पत्रादेवी (जिल्हा सिंधुदुर्ग) पर्यंत महाराष्ट्र गोवा बॉर्डर सुपर कम्युनिकेशन एक्सप्रेस वे (महाराष्ट्र शक्तीपीठ द्रुतगती मार्ग) येथे बांधणे, पॅकेज - II (नांदेड ते उस्मानाबाद)

म.रा.र.वि.म.

	सरासरी	0.87	0.76	1.11	0.77	0.85	0.58	0.71	0.92	0.90	0.71	0.83
	98 पर्सेंटाईल	1.42	1.27	1.81	1.19	1.20	0.86	1.02	1.23	1.13	1.08	1.23

सर्वसाधारणपणे, सभोवतालची हवेची गुणवत्ता सर्व प्रमुख प्रदूषकांच्या संदर्भात समाधानकारक आहे. सर्व प्रदूषकांची 98 वी टक्केवारी मूल्ये NAAQS, 2009 आणि त्याच्या पुढील सुधारणांपेक्षा कमी असल्याचे आढळून आले.

ध्वनी गुणवत्ता - अभ्यासाच्या कालावधीत अभ्यास क्षेत्रातील एकतीस (31) ठिकाणी आवाजाच्या गुणवत्तेचे परीक्षण केले गेले.

श्रेणी	LEQ दिवसा वेळ	LEQ रात्रीचा वेळ	दिवसा मानक	रात्रीचा मानक
निवासी	48.6	45.6	55	45

व्यावसायिक ठिकाणांव्यतिरिक्त अभ्यास क्षेत्रातील निवासी आणि औद्योगिक क्षेत्रांमध्ये ध्वनी गुणवत्ता समाधानकारक असल्याचे आढळून आले.

पाण्याची गुणवत्ता - अभ्यासाच्या क्षेत्रातील आधारभूत पाण्याच्या गुणवत्तेचे मूल्यांकन करण्यासाठी वीस (20) ठिकाणी अभ्यास कालावधीत एकदा पृष्ठभागावरील पाण्याचे नमुने गोळा करण्यात आले. नमुन्यांची तुलना CPCB च्या पृष्ठभागाच्या पाण्याच्या वर्गीकरणाशी करण्यात आली आणि ते 'क्लास ई' पाणी गुणवत्ता निकषांशी सुसंगत आहेत. खालील सारणीमध्ये काही महत्वाचे पॅरामीटर्स सारांशित केले आहेत;

मापदंड	मूल्य
pH	7.3-7.8
विरघळलेला ऑक्सिजन mg/l	4.4-5.4
बायोकेमिकल ऑक्सिजन मागणी mg/l	5.4-8.6
एकूण कोलिफॉर्म क्र 100/मिली	25-67
ई 100/कोली क्र -मिली	4-9

अभ्यास कालावधीत अभ्यास क्षेत्राच्या विद्यमान भूजल गुणवत्तेचे मूल्यांकन करण्यासाठी एकतीस (31) ठिकाणांहून भूजल नमुने गोळा करण्यात आले. भूजलाची भौतिक-रासायनिक वैशिष्ट्ये IS: 10500 (2012) (पिण्याच्या पाण्याची चाचणी वैशिष्ट्ये) आणि वापरासाठी योग्य असलेल्या पिण्याच्या पाण्याच्या मानकांच्या परवानगीयोग्य मर्यादांची पुष्टी करतात. काही महत्वाच्या पॅरामीटर्सचा सारांश खालील तक्त्यामध्ये दिला आहे;

मापदंड	मूल्य
pH	7.32-8.15
टर्बिडिटी NTU	<0.1
एकूण विरघळलेले घन पदार्थ mg/l	443-596

मे. मोनार्च व
मे. इन्व्हायरो रिसोर्सेस

कार्यकारी सारांश - महाराष्ट्र राज्यात पवनार (जिल्हा वर्धा) ते पत्रादेवी (जिल्हा सिंधुदुर्ग) पर्यंत महाराष्ट्र गोवा बॉर्डर सुपर कम्युनिकेशन एक्सप्रेस वे (महाराष्ट्र शक्तीपीठ द्रुतगती मार्ग) येथे बांधणे, पॅकेज - II (नांदेड ते उस्मानाबाद)

एकूण कठोरता (CaCO ₃ प्रमाणे) मि.ग्रॅ./लि	221- 395
क्षारता	254 - 311
फ्लोराईड (F प्रमाणे) मि.ग्रॅ./लि.	0.43 - 0.76
नायट्रेट NO ₃ mg/l	1.01 - 1.48

जैविक पर्यावरण

प्रकल्पाची जागा आणि आजूबाजूचा परिसर- वनस्पती आणि प्राणी

प्रस्तावित संरेखनातील आणि आजूबाजूच्या क्षेत्रामध्ये टेकड्या, ढिगारे, झाडी जमीन, वनस्पतिवत् क्षेत्र, वृक्षारोपण आणि कृषी क्षेत्रे यासारखी विविध भूप्रदेश आढळतात. काही ठिकाणी नैसर्गिक वनस्पती आणि वृक्षारोपणामुळे अभ्यास क्षेत्रातील वनस्पतींचे निरीक्षण करण्यात आले.

वनस्पती: 101 वनस्पती प्रजाती, ज्यामध्ये 13 औषधी वनस्पती प्रजाती, 7 गवताच्या प्रजाती, 7 वेलीच्या प्रजाती, 18 झुडूप प्रजाती आणि 56 वृक्ष प्रजाती समाविष्ट आहेत.

प्राणी: 29 पक्षी प्रजाती, 3 सरपटणारी प्राणी प्रजाती, 5 सस्तन प्राणी प्रजाती नोंदवल्या गेल्या आहेत.

चिंताजनक प्रजाती - निरीक्षण केलेल्या पक्षी, सरपटणारे प्राणी आणि सस्तन प्राण्यांच्या प्रजाती मराठवाडा प्रदेशात सामान्य आणि विपुल प्रमाणात पसरलेल्या आहेत. सर्वेक्षणादरम्यान आढळणारी उर्वा एडवर्ड्सी (भारतीय राखाडी मुंगूस) ही एकमेव सस्तन प्राणी प्रजाती आहे. तर RoW क्षेत्रातून नीलगायीचे स्कॅट, रानडुकरांचे ओरखडे नोंदवले गेले आहेत. सर्वेक्षणादरम्यान नोंदवलेल्या एकूण 29 पक्ष्यांच्या प्रजातीपैकी 28 अनुसूची II मध्ये येतात आणि 1 प्रजाती WPA 2022 च्या कोणत्याही अनुसूचीमध्ये समाविष्ट नाही. एक पक्षी प्रजाती, मायक्टेरिया ल्युकोसेफला (पेंटेड स्टॉक), आययूसीएन रेड लिस्टनुसार धोक्यात असलेल्या जवळच्या म्हणून सूचीबद्ध आहे. ही एक निवासी प्रजाती आहे आणि या प्रदेशात सामान्यतः आढळते. प्रकल्पाच्या ठिकाणी आणि आजूबाजूला नोंदवलेल्या सर्व प्रजाती मराठवाडा प्रदेशात खूप सामान्य आहेत.

अभ्यास क्षेत्रातील वनस्पती आणि प्राणी

वनस्पती: 195 वनस्पती प्रजाती, ज्यामध्ये 31 वनौषधी प्रजाती, 19 वेलवर्गीय प्रजाती, 38 झुडूप प्रजाती, 11 गवत प्रजाती आणि 96 वृक्ष प्रजाती समाविष्ट आहेत

प्राणी: 74 पक्ष्यांच्या प्रजाती आणि 15 सस्तन प्राण्यांच्या प्रजाती, 8 सरपटणाऱ्या प्रजातींची नोंद अभ्यास क्षेत्रातून करण्यात आली.

लक्ष देण्याजोग्या प्रजातींची श्रेणी -

मे. मोनार्च व
मे. इन्व्हायरो रिसोर्सेस

कार्यकारी सारांश - महाराष्ट्र राज्यात पवनार (जिल्हा वर्धा) ते पत्रादेवी (जिल्हा सिंधुदुर्ग) पर्यंत महाराष्ट्र गोवा बॉर्डर सुपर कम्युनिकेशन एक्सप्रेस वे (महाराष्ट्र शक्तीपीठ द्रुतगती मार्ग) येथे बांधणे, पॅकेज - II (नांदेड ते उस्मानाबाद)

म.रा.र.वि.म.

वनस्पती: आययूसीएन रेड डेटा लिस्टनुसार, अभ्यास क्षेत्रात 120 प्रजाती सर्वात कमी श्रेणीत सूचीबद्ध आहेत तर 1 प्रजाती डेटा कमतरतेखाली आहे, 1 धोकादायक प्रजाती उदा. टेरोकार्पस मार्सुपियम (बिब्ला), 1 धोक्यात असलेली प्रजाती विक्स, टेक्टोना ग्रॅंडिस (सागवान), 1 असुरक्षित प्रजाती उदा. सारका असोका (अशोका) नोंदवण्यात आली.

प्राणी: 1 धोक्यात असलेल्या पक्ष्यांच्या प्रजाती उदा. (मायक्टेरिया ल्युकोसेफला - पेंटेड स्टॉक) ज्या निवासी प्रजाती आहेत, 2 सरपटणाऱ्या प्रजाती जसे की पायथॉन मोलुरस (रॉक पायथॉन) आणि वारनस बेंगालेन्सिस (भारतीय मॉनितर लिझर्ड), 2 असुरक्षित सस्तन प्राण्यांच्या प्रजाती जसे की मकाका रेडिएट (बोनेट मॅकाक), रुसा युनिकलर (सांभार) प्राथमिक अभ्यासातून आणि स्थानिकांशी संवाद साधून अभ्यास क्षेत्रात नोंदल्या गेल्या. 7 पक्ष्यांच्या प्रजाती आणि 6 सरपटणाऱ्या प्रजाती WPA 2022 दुरुस्तीच्या अनुसूची 1 मध्ये येतात.

सामाजिक-आर्थिक पर्यावरण

प्राथमिक आणि माध्यमिक सर्वेक्षणाद्वारे अभ्यास क्षेत्राच्या सामाजिक अर्थशास्त्राचा अभ्यास करण्यात आला. अभ्यास क्षेत्राचे सामाजिक-आर्थिक पैलू खाली दिलेल्या तक्त्यामध्ये सारांशित केले आहेत.

पॅरामीटर्स	अभ्यास क्षेत्र (10 किमी)
एकूण गावे	138
एकूण कुटुंबे	54,875
एकूण जनसंख्या	2,78,003
लैंगिक प्रमाण	933
अनुसूचित जाती अंयसूचीत जमाती जनसंख्या	17.94% (SC) & 3.33% (ST)
साक्षरता दर	65.06%

स्रोत: प्राथमिक जनगणना गोष्टवारा 2011, नांदेड, हिंगोली, परभणी, बीड, लातूर आणि उस्मानाबाद जिल्हा, राज्य महाराष्ट्र.

अभ्यास क्षेत्रात अंगणवाडी केंद्रांपासून ते प्रारंभिक शाळा आणि वरिष्ठ माध्यमिक शाळांपर्यंत शिक्षणाची सुविधा उपलब्ध आहे. मात्र पुढील शिक्षणासाठी लोकांना सुमारे 2 ते 15 किमी अंतर प्रवास करावा लागतो. अभ्यास क्षेत्रातील लोकांचे जास्तीत जास्त शैक्षणिक पातळी 12 वी पर्यंत मर्यादित आहे. उच्च व तांत्रिक शिक्षणाची संधी फक्त जिल्हा केंद्रांवर उपलब्ध आहे आणि या शैक्षणिक संस्थांचे फायदे फक्त काही लोकच घेऊ शकतात.

5.0 अपेक्षित पर्यावरण प्रभाव आणि उपशमन उपाय

बांधकाम टप्पा: प्रस्तावित प्रकल्प हा हरित क्षेत्र प्रकल्प आहे. बांधकामामध्ये किमान ग्राउंड क्लिअरिंगचा समावेश आहे, कारण प्रस्तावित संरचनाची प्रोफाइल शक्य तितक्या नैसर्गिक स्थलाकृतिशी जुळेल. प्रस्तावित प्रकल्पाच्या बांधकामाचा टप्पा फक्त 30 महिने एवढा कमी कालावधीचा असेल.

मे. मोनार्च व
मे. इन्व्हायरो रिसोर्सेस

कार्यकारी सारांश - महाराष्ट्र राज्यात पवनार (जिल्हा वर्धा) ते पत्रादेवी (जिल्हा सिंधुदुर्ग) पर्यंत महाराष्ट्र गोवा बॉर्डर सुपर कम्युनिकेशन एक्सप्रेस वे (महाराष्ट्र शक्तीपीठ द्रुतगती मार्ग) येथे बांधणे, पॅकेज - II (नांदेड ते उस्मानाबाद)

म.रा.र.वि.म.

उडणारी धूळ, उत्खननादरम्यान होणारा आवाज, सिव्हिल कामे, बांधकाम उपकरणे चालवणे, बांधकाम साहित्याचा साठा आणि हाताळणी, पृष्ठभागावरील पाण्याचा प्रवाह इत्यादींमुळे संभाव्य परिणाम स्थानिकीकृत, अत्यंत मर्यादित आणि क्षुल्लक असतील.

बांधकाम साहित्यासाठी योग्य साठा करून, उच्च आवाज निर्माण करणाऱ्या उपकरणांसाठी ध्वनिविषयक अडथळे आणि संलग्नकांची तरतूद करून, वाहनांद्वारे वापरल्या जाणाऱ्या रस्त्यावर पाणी शिंपडून धूळ नियंत्रण करून हे परिणाम कमी केले जातील, रात्रीच्या वेळी बांधकामाची कामे टाळली जावीत, पृष्ठभागावरील वाहून जाणारे तेल आणि वंगण यांसारख्या दूषिततेची तपासणी केली जाते जसे की बांधकाम क्षेत्राच्या आजूबाजूच्या लहान बंधा-यांमध्ये पृष्ठभागावरील जलवाहिनी, सर्व धोकादायक आणि गैर-धोकादायक सामग्री वैधानिक आवश्यकतांनुसार हाताळली जाईल.

100 मीटर आरओडब्ल्यूमध्ये तोडण्यात येणारी झाडे वगळता, प्रस्तावित प्रकल्प उपक्रम सभोवतालच्या जैविक वातावरणात कोणत्याही प्रकारे बदल करत नाहीत. नदीपात्रामध्ये पायाभरणीची (piling) कामे केल्यास पाण्यात निलंबित घनकणांचे प्रमाण वाढू शकते, ज्यामुळे तळातील पाणी गढूळ होण्याची शक्यता आहे. तथापि, असा प्रभाव तात्पुरता असेल आणि नदीच्या पात्रात बांधकाम क्रियाकलाप थांबल्यानंतर मूळ रूपरेषा पुनर्संचयित केली जाईल.

त्यामुळे, बांधकाम टप्प्यात होणारे परिणाम अल्पकालीन, उलट करता येण्याजोगे, स्थानिक स्वरूपाचे असतील आणि त्यात लक्षणीय योगदान अपेक्षित नाही.

ऑपरेशनल टप्पा: प्रस्तावित प्रकल्पामुळे संभाव्य पर्यावरणीय परिणामांचे तपशीलवार मूल्यांकन केले गेले आहे. यामध्ये हवेची गुणवत्ता, ध्वनी, पाण्याची गुणवत्ता, घनकचरा, पर्यावरणशास्त्र आणि सामाजिक अर्थशास्त्र इत्यादींवर होणारा परिणाम यांचा समावेश होतो. डेटाचे मॉडेलिंग आणि विश्लेषण असे दर्शविते की अंदाजित परिणाम कमीत कमी आहेत आणि ते विहित नियम आणि मानकांमध्ये आहेत. पर्यावरणाची गुणवत्ता संरक्षित आणि वर्धित केली जाईल याची खात्री करण्यासाठी पर्यावरण व्यवस्थापन योजनेमध्ये सर्वसमावेशक उपशमन उपाय समाविष्ट केले गेले आहेत. त्यांचा सारांश खालील तक्त्यामध्ये दिला आहे.

हवेचे वातावरण:

कार्यान्वित टप्प्यात कार्यान्वित टप्प्यात खालील संभाव्य स्त्रोत ओळखले जातात:

- बांधलेल्या रस्त्यावरून चालणाऱ्या वाहनांमधून होणारे उत्सर्जन

ऑपरेशन टप्प्यातून PM, SO₂, NO_x आणि CO सारख्या प्रदूषकांच्या उत्सर्जनामुळे ग्राउंड लेव्हल कॉन्सन्ट्रेशन्स (GLC's) चे अंदाज A CALINEpro द्वारे मोजले गेले आहेत. CALINE3 आधारित CO मॉडेल रांग आणि हॉट स्पॉट गणनेसह आणि वाहतूक मॉडेलसह सिग्नल केलेल्या छेदनबिंदूवर होणारा विलंब आणि रांगांची गणना करण्यासाठी होतो.

मे. मोनार्च व
मे. इन्व्हायरो रिसोर्सेस

कार्यकारी सारांश - महाराष्ट्र राज्यात पवनार (जिल्हा वर्धा) ते पत्रादेवी (जिल्हा सिंधुदुर्ग) पर्यंत महाराष्ट्र गोवा बॉर्डर सुपर कम्युनिकेशन एक्सप्रेस वे (महाराष्ट्र शक्तीपीठ द्रुतगती मार्ग) येथे बांधणे, पॅकेज - II (नांदेड ते उस्मानाबाद)

म.रा.र.वि.म.

सर्व प्रदूषकांसाठी (PM, SO₂, NO_x आणि CO) परिणामी मॉडेल केलेले (वाढीव) सांद्रता संबंधित राष्ट्रीय वातावरण आणि वायु गुणवत्ता मानकांमध्ये (NAAQS) असल्याचे आढळून आले आहे. रिसोर्सेसच्या आरोग्यावर हवेच्या उत्सर्जनाचे संभाव्य प्रतिकूल परिणाम कमी करण्यासाठी उपशमन उपाय केले जातील. हे लक्षात घेता, कार्यान्वित टप्प्यात कार्यान्वित टप्प्यात वातावरणातील उत्सर्जन स्थानिकीकरण केले जाणे अपेक्षित आहे आणि प्रभावाचे महत्त्व नगण्य म्हणून मूल्यांकन केले जाते.

उपशमन उपाय

- भविष्यात BS-IV किंवा उच्च आवृत्ती सामावून घेणारी इंजिने स्वीकारली जातील, तथापि BS-II आवृत्तीच्या वाहनांसाठी उत्सर्जन घटक लक्षात घेऊन मॉडेलिंग केले जाते.
- धूळ उत्सर्जन टाळण्यासाठी रस्त्यांची नियमित देखभाल करावी
- धूळ-कण पसरू नयेत म्हणून वृक्षारोपण करावे
- उच्च एपीटीआय (वायू प्रदूषण सहिष्णुता निर्देशांक) मूल्य असलेली मूळ झाडे लावावीत

ध्वनी वातावरण

ध्वनी निर्माण करणारे स्त्रोत खालील क्रियाकलापांमुळे आहेत:

- कार्यान्वित टप्प्यात /रस्ता बांधणीचे काम पूर्ण झाल्यानंतर, रस्त्याचा वापर करणाऱ्या वाहनांच्या वाहनांच्या हालचालीमुळे आवाजाचा मुख्य स्त्रोत असेल.

"dhwani PRO" या सॉफ्टवेअर टूलचा वापर करून प्रस्तावित प्रकल्पातील वातावरणीय आवाजाचा अंदाज लावला गेला. रस्त्यावर धावणाऱ्या वाहनांद्वारे अपेक्षित आवाज निर्मिती 45 dB(A) असेल.

कार्यान्वित टप्प्यात रस्त्यावरून अपेक्षित संचयी आवाजातील अंतरानुसार खालील तक्त्यामध्ये दिलेले आहे.

क्र.	संरेखन सीमा पासून मीटर मध्ये अंतर	dB(A) मध्ये आवाज
1	100	51.04
2	200	48.61
3	300	45.14
4	400	42.21
5	500	38.17

अशाप्रकारे, या आवाजाची पातळी स्वीकार्य मर्यादित राहतील आणि प्रस्तावित प्रकल्पाच्या सीमेबाहेर कोणताही परिणाम होणार नाहीत.

उपशमन उपाय

- आवाजाची तीव्रता कमी करण्यासाठी संरेखनाच्या बाजूने वृक्षारोपण प्रस्तावित केले जाईल.
- मानवी वस्तीजवळील पुलांवर आणि दुव्यांवर ध्वनी अवरोधक प्रदान केले जातील

मे. मोनार्च व
मे. इन्व्हायरो रिसोर्सेस

कार्यकारी सारांश - महाराष्ट्र राज्यात पवनार (जिल्हा वर्धा) ते पत्रादेवी (जिल्हा सिंधुदुर्ग) पर्यंत महाराष्ट्र गोवा बॉर्डर सुपर कम्युनिकेशन एक्सप्रेस वे (महाराष्ट्र शक्तीपीठ द्रुतगती मार्ग) येथे बांधणे, पॅकेज - II (नांदेड ते उस्मानाबाद)

म.रा.र.वि.म.

पाणी पर्यावरण

रस्ता कामगिरीसाठी मोठ्या प्रमाणात पाण्याची आवश्यकता नसते, फक्त कामादरम्यान काही विशिष्ट वेळी रस्त्याच्या देखभालीसाठी पाण्याची गरज भासू शकते. आवश्यकतेनुसार पाण्याची पुरवठा पाण्याच्या टँकरद्वारे किंवा पेनगंगा नदी, कयाधू नदी, पूर्णा नदी, गोदावरी नदी, मांजरा नदी आणि तिरणा नदी यांच्याकडून अधिकारक्षेत्रातील संबंधित प्राधिकरणांच्या आवश्यक परवानगीसह केली जाईल. योग्य सावधानता घेतली जाईल आणि पाण्याच्या काढणीचे योग्य व्यवस्थापन योजनेचे काटेकोरपणे पालन केले जाईल.

जमीन पर्यावरण

प्रस्तावित रस्त्याचा वापर करून वाहतुक/वाहतूक केल्यास अपघाती धोकादायक सामग्री गळतीमुळे कार्यान्वित टप्प्यात कार्यान्वित टप्प्यात जमीन प्रदूषण होऊ शकते.

उपशमन उपाय

- जिल्हा आपत्ती व्यवस्थापनामार्फत अशा परिस्थितीचा सामना आणि वापर केला जाईल.
- प्रस्तावित रस्त्यावर घनकचरा टाकण्यास सक्त मनाई आहे.

जैविक पर्यावरण

उत्सर्जन आणि आवाज - प्रस्तावित रस्त्यावरून जाणाऱ्या वाहनांमधून होणारे उत्सर्जन आणि आवाज, तथापि असे उत्सर्जन नॉन पॉइंट आणि अखंड असेल आणि प्रस्तावित रोड कॉरिडॉरमधून बाहेर पडणाऱ्या अशा उत्सर्जनाची एकाग्रता अत्यंत कमी असेल आणि ध्वनी निर्मिती घटना विशिष्ट असेल. केवळ कोणत्याही वेळी वाहनांच्या पासिंग / प्रवासादरम्यान, त्यामुळे रस्त्याच्या कार्यान्वित टप्प्यात आसपासच्या जैविक वातावरणावर प्रतिकूल/नकारात्मक परिणामांची कल्पना केलेली नाही.

6.0 पर्यायांचे विश्लेषण

अभियांत्रिकी, सामाजिक अर्थशास्त्र आणि पर्यावरण, खर्च आणि सुरक्षितता या पैलूंवर आधारित तीन भिन्न संरेखनांचा सखोल अभ्यास करण्यात आला. प्रत्येक पैलूमधील पॅरामीटर्सचे वजन सारणीबद्ध केले गेले आणि रँकिंगनुसार, उक्त संरेखन अंतिम केले गेले. वैकल्पिक संरेखन स्थानांच्या तपशीलांवर पर्यावरण प्रभाव मूल्यांकन अहवालामध्ये तपशीलवार चर्चा करण्यात आली आहे आणि या पर्यावरण प्रभाव मूल्यांकन अहवालामध्ये अंतिम संरेखनावर चर्चा आणि विश्लेषण करण्यात आले आहे.

7.0 पर्यावरण निरीक्षण कार्यक्रम

पर्यावरण संनियंत्रण कार्यक्रम बांधकाम आणि कार्यान्वित टप्प्यात कोणते व्यवस्थापन निर्णय घेतले जाऊ शकतात याची माहिती प्रदान करण्यासाठी सुचवले आहेत. या कार्यक्रमाचे उद्दिष्ट उपशमन आणि सुधारणा

मे. मोनार्च व
मे. इन्व्हायरो रिसोर्सेस

कार्यकारी सारांश - महाराष्ट्र राज्यात पवनार (जिल्हा वर्धा) ते पत्रादेवी (जिल्हा सिंधुदुर्ग) पर्यंत महाराष्ट्र गोवा बॉर्डर सुपर कम्युनिकेशन एक्सप्रेस वे (महाराष्ट्र शक्तीपीठ द्रुतगती मार्ग) येथे बांधणे, पॅकेज - II (नांदेड ते उस्मानाबाद)

म.रा.र.वि.म.

उपायांच्या कार्यक्षमतेचे मूल्यमापन करणे, बेसलाइन डेटाच्या क्रिया आणि परिणाम अद्यतनित करणे आणि अतिरिक्त उपशमन उपायांचे रुपांतर करणे हा आहे.

प्रस्तावित प्रकल्पाची लांबी आणि विद्यमान पर्यावरणीय परिस्थितीच्या आधारे पर्यावरण निरीक्षण खर्चाचा अंदाज लावला जातो. बांधकाम टप्प्यात ₹9,42,24,600/- चा पर्यावरणीय देखरेख खर्च आणि कार्यान्वित टप्प्यात कार्यान्वित टप्प्यात 10 वर्षांसाठी 2,54,10,000 /- वाटप करण्यात आले आहे.

निरीक्षण स्थानांसह पर्यावरणीय गुणधर्मांचे नमुने, विश्लेषण आणि वारंवारता MoEF&CC/CPCB/MPCB द्वारे प्रदान केलेल्या मार्गदर्शक तत्वांनुसार असेल. NABL द्वारे मान्यताप्राप्त किंवा MoEF&CC द्वारे मान्यताप्राप्त तृतीय पक्ष प्रयोगशाळांद्वारे निरीक्षण करण्यात आले आहे

8.0 पर्यावरण व्यवस्थापन योजना

प्रस्तावित प्रकल्प ISO-14001, गुणवत्ता व्यवस्थापन आणि व्यावसायिक आरोग्य आणि सुरक्षा व्यवस्थापन प्रणालीवर आधारित आंतरराष्ट्रीय स्तरावर स्वीकृत पर्यावरण व्यवस्थापन प्रणालीसाठी प्रमाणित केला जाईल. प्रभावी पर्यावरणीय व्यवस्थापनासाठी पर्यावरण निरीक्षण कार्यक्रम राबवला जाईल, वेळोवेळी पुनरावलोकन आणि ऑडिट केले जातील. अंमलबजावणी संघाकडे पर्यावरण व्यवस्थापन कक्ष असेल जो व्यवस्थापन योजनेची संपूर्ण प्रभावी अंमलबजावणी सुनिश्चित करेल.

सर्वसाधारणपणे, पर्यावरणीय वैधानिक आवश्यकता आणि पर्यावरण धोरण यांचे सदैव पालन केले जाईल याची खात्री करण्यासाठी प्रणाली कार्यरत असतील.

9.0 प्रकल्पाचे फायदे

प्रस्तावित एक्सप्रेसवे मार्ग विदर्भ, मराठवाडा, पुणे आणि कोकण प्रांतातील प्रवाशांसाठी चांगली, वेगवान, सुरक्षित आणि सुगम गतिमानता प्रदान करेल. सुरळीत आणि वेगवान वाहतूकीमुळे उत्सर्जन कमी होईल, ज्यामुळे प्रदूषणाच्या पातळीत घट होईल. प्रस्तावित प्रकल्प रस्त्याच्या विकासांमुळे स्थानिक शेतीच्या विकासाला चालना मिळेल आणि शेतकऱ्यांना त्यांच्या उत्पादनांना चांगले बाजारभाव मिळण्यास मदत होईल. तसेच या प्रदेशात अधिक गुंतवणूक आकर्षित होईल, ज्यामुळे तेथील स्थानिक अर्थव्यवस्थेला चालना मिळून राज्य व राष्ट्राच्या सामान्य अर्थव्यवस्थेला बळ मिळेल. वाहनांच्या वापर आणि देखभालीचा खर्च लक्षणीयरीत्या कमी होण्याची अपेक्षा आहे. प्रस्तावित रस्त्याच्या मार्गामध्ये बांधकाम झालेल्या ठिकाणी शक्य तेथे विश्रांती स्थळे, पादचारी आणि जनावरांसाठी अंडरपास, वन्यजीवांसाठी अंडरपास, लँडस्केपिंग आणि झाडांची लागवड, ट्रॅफिक सहाय्य केंद्र, आपत्कालीन टेलिकॉम प्रणाली, आपत्कालीन वैद्यकीय मदत केंद्र, बांधकाम झालेल्या भागात रस्त्यावरील दिवे इत्यादी सुविधांचा समावेश केला जाईल. त्यामुळे रस्ता वापरणाऱ्यांना सुविधांची एकूण सुधारणा होईल. प्रकल्प क्षेत्राबाहेरील चांगल्या सामाजिक आणि आरोग्य सुविधा आणि इतर सेवांना लोकांना चांगली प्रवेशयोग्यता मिळेल. यामुळे प्रकल्प क्षेत्रात राहणाऱ्या लोकांच्या आर्थिक, सामाजिक आणि आरोग्य स्थितीच्या दृष्टीने एकूण जीवन गुणवत्तेत सुधारणा होईल. प्रस्तावित

मे. मोनार्च व
मे. इन्व्हायरो रिसोर्सेस

कार्यकारी सारांश - महाराष्ट्र राज्यात पवनार (जिल्हा वर्धा) ते पत्रादेवी (जिल्हा सिंधुदुर्ग) पर्यंत महाराष्ट्र गोवा बॉर्डर सुपर कम्युनिकेशन एक्सप्रेस वे (महाराष्ट्र शक्तीपीठ द्रुतगती मार्ग) येथे बांधणे, पॅकेज - II (नांदेड ते उस्मानाबाद)

म.रा.र.वि.म.

प्रकल्पामुळे स्थानिक पर्यटनाचा विकास आणि त्याचबरोबर स्थानिक अर्थव्यवस्थेला मिळणारा चांगला फायदा देखील अपेक्षित आहे.

10.0 प्रकल्पाचे वेळापत्रक आणि खर्च

प्रस्तावित प्रकल्प पर्यावरण मंजूरी (EC) आणि इतर वैधानिक मंजूरी मिळाल्यानंतर 30 महिन्यांच्या आत कार्यान्वित होणार आहे. प्रस्तावित प्रकल्पाची अंदाजे किंमत रु. 28,733.54 कोटी. पर्यावरणाच्या संरक्षणासाठी, EMP बजेटचा भांडवली खर्च म्हणून 450 कोटी खर्च करण्याचा प्रस्ताव आहे.

11.0 निष्कर्ष

प्रभाव मूल्यांकन अभ्यास असे सूचित करतो की, प्रस्तावित प्रकल्प क्रियांचा एकूण परिणाम अल्पकालीन, उलट करता येण्याजोगा, स्थानिकीकृत असेल आणि आजूबाजूच्या वातावरणात महत्त्वपूर्ण योगदान देण्याची अपेक्षा नाही. याव्यतिरिक्त, प्रदूषण नियंत्रण आणि पर्यावरण व्यवस्थापन उपायांच्या अंमलबजावणीसह, प्रस्तावित प्रकल्पाच्या बांधकाम आणि कार्यान्वित टप्प्यात हे अपेक्षित परिणाम कमी केले जातील.

प्रकल्प प्रस्तावक हे देखील सुनिश्चित करेल की बांधकाम आणि कार्यान्वित टप्प्यात या दोन्ही टप्प्यात प्रकल्पाच्या अंमलबजावणीदरम्यान सर्व प्रकारच्या पर्यावरणीय कामगिरीचे परीक्षण केले जाईल. प्रकल्प प्रस्तावक पर्यावरणीय कामगिरी आणि देखरेख अहवाल वैधानिक प्राधिकरणांना नियमितपणे अहवाल देईल.

प्रकल्प प्रस्तावक प्रभावी पर्यावरण व्यवस्थापनासाठी प्रणाली आणि कार्यपद्धती विकसित करेल. पर्यावरणीय घटकांचे निरीक्षण आणि सतत सुधारणांसाठी प्रयत्नांसह प्रभावी व्यवस्थापन प्रणाली अनुकरणीय पर्यावरणीय कामगिरी करेल.

प्रकल्पासाठी केलेल्या पर्यावरणीय प्रभाव मूल्यांकन (ईआयए) अहवालातील अभ्यास आणि सर्वेक्षणांच्या आधारे असे सुरक्षितपणे म्हणता येईल की पर्यावरण प्रभाव मूल्यांकन अहवालात नमूद केलेल्या उपायांच्या पुरेशा अंमलबजावणीद्वारे संबंधित संभाव्य नकारात्मक पर्यावरणीय प्रभावांची पातळी स्वीकारार्ह पातळीपर्यंत कमी केली जाऊ शकते. पर्यावरणीय शमन आणि निरीक्षणाच्या आवश्यकतांच्या पूर्ततेसाठी, तसेच पर्यावरणीय अंदाजपत्रकात सुचवलेल्या संबंधित खर्चाच्या दृष्टीने प्रकल्पात पुरेशी तरतूद केली आहे. प्रस्तावित प्रकल्पामुळे रस्त्याची कार्यक्षमता सुधारेल आणि आर्थिक वाढीस प्रोत्साहन मिळेल. हवा आणि ध्वनी प्रदूषणाच्या दृष्टीने, या प्रकल्पामुळे लोकसंख्येवर होणाऱ्या संभाव्य ताणाच्या पातळीत लक्षणीय सुधारणा होईल.